

Ekonomi och budgetprocess

Januari 2023

Avdelningen för ekonomi och analys

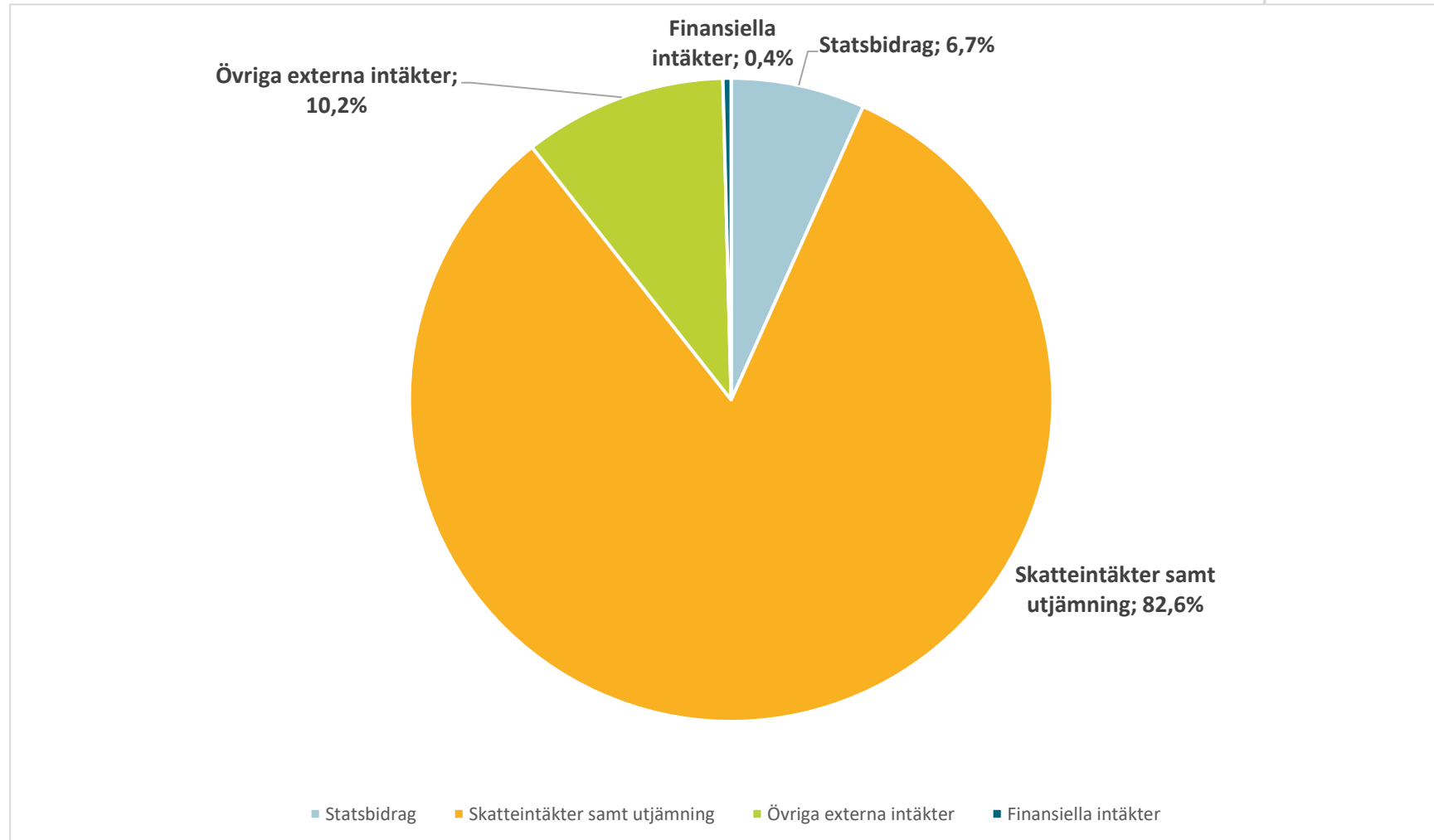
Ekonomichef: Petra Malmgren

Redovisningscontroller: Jonas Wallin

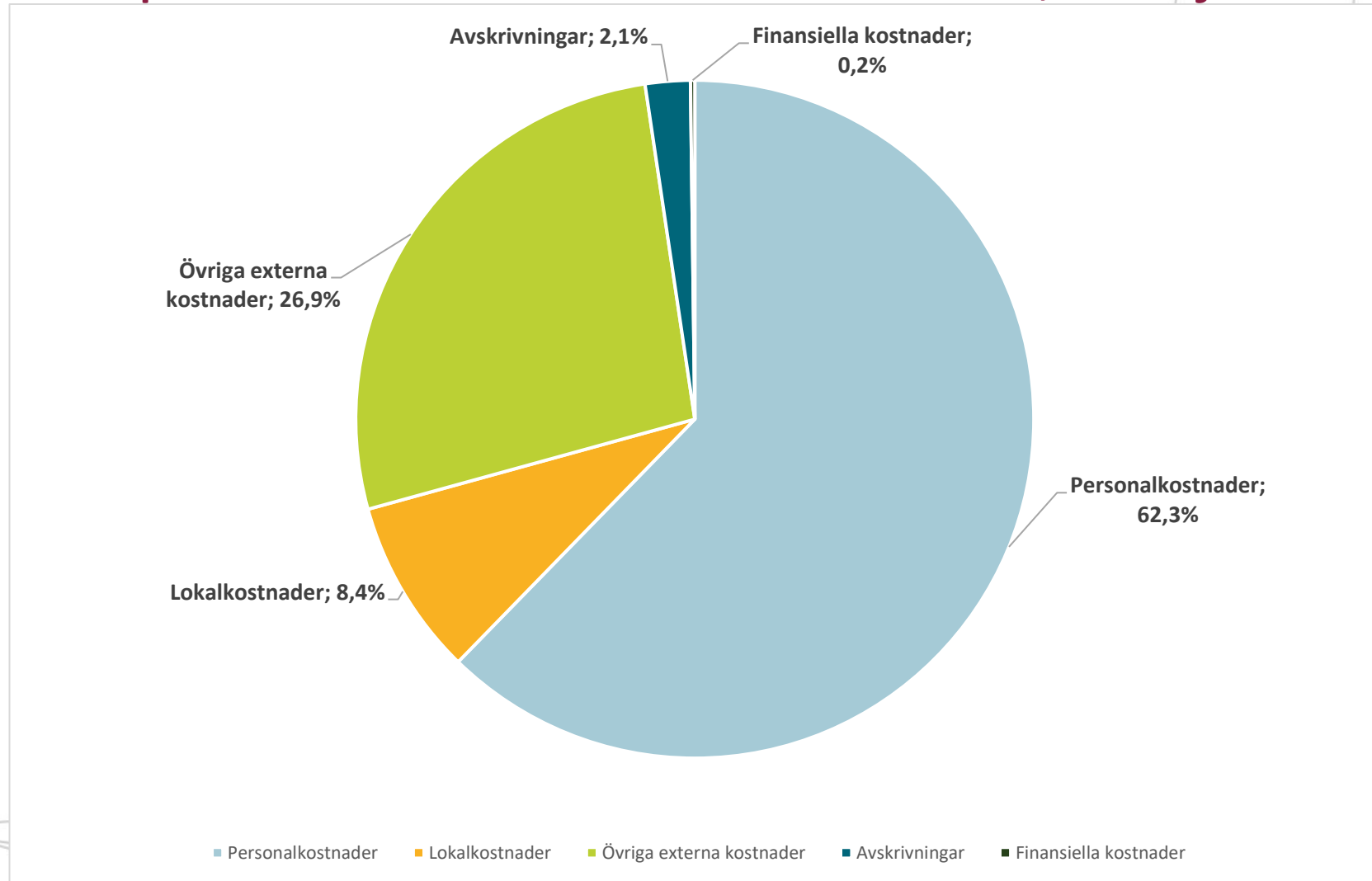

Kommunens intäkter och kostnader

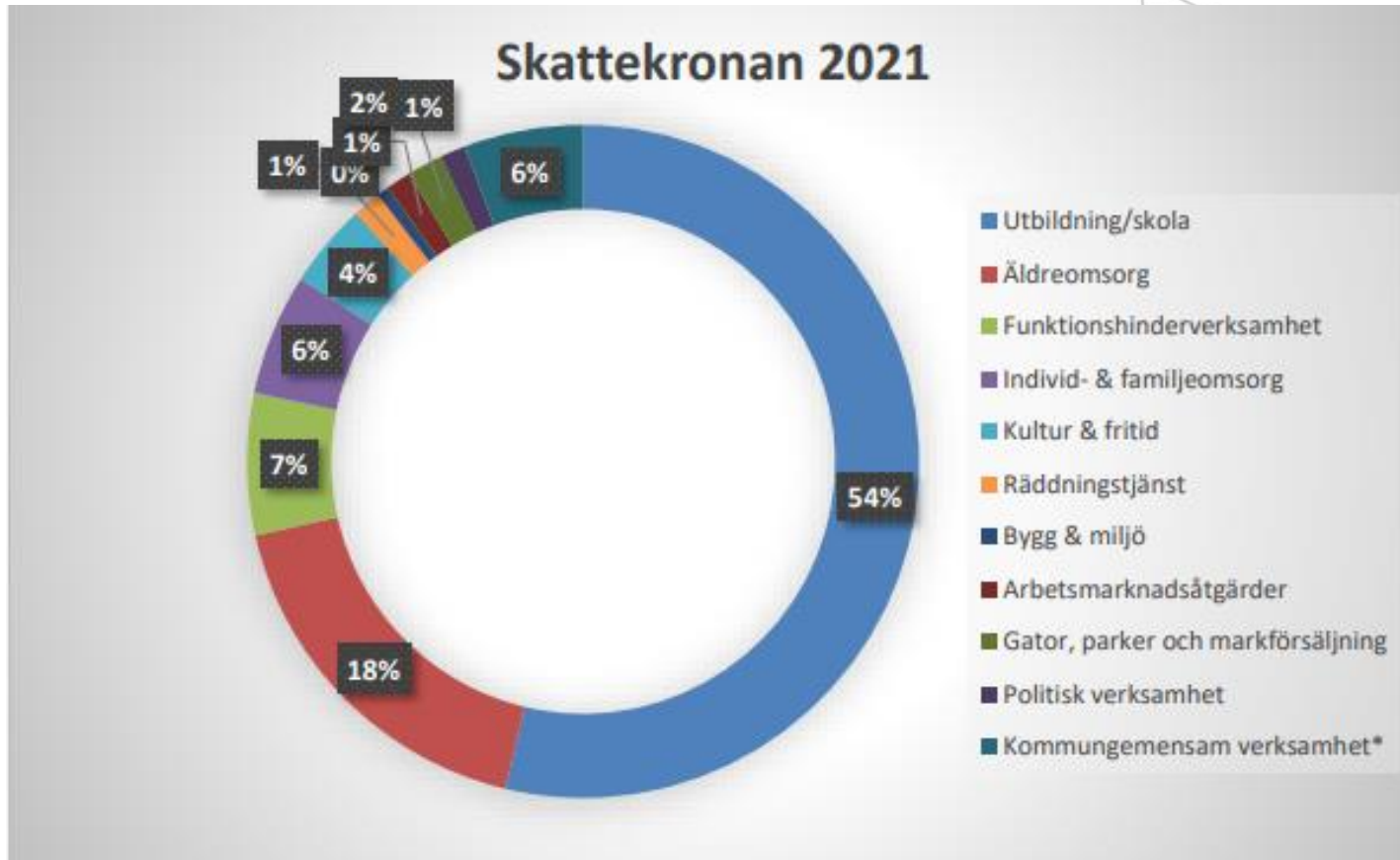
Åstorps kommun intäkter 2022 – 1,3 miljarder

Åstorps kommun kostnader 2022 – 1,2 miljarder

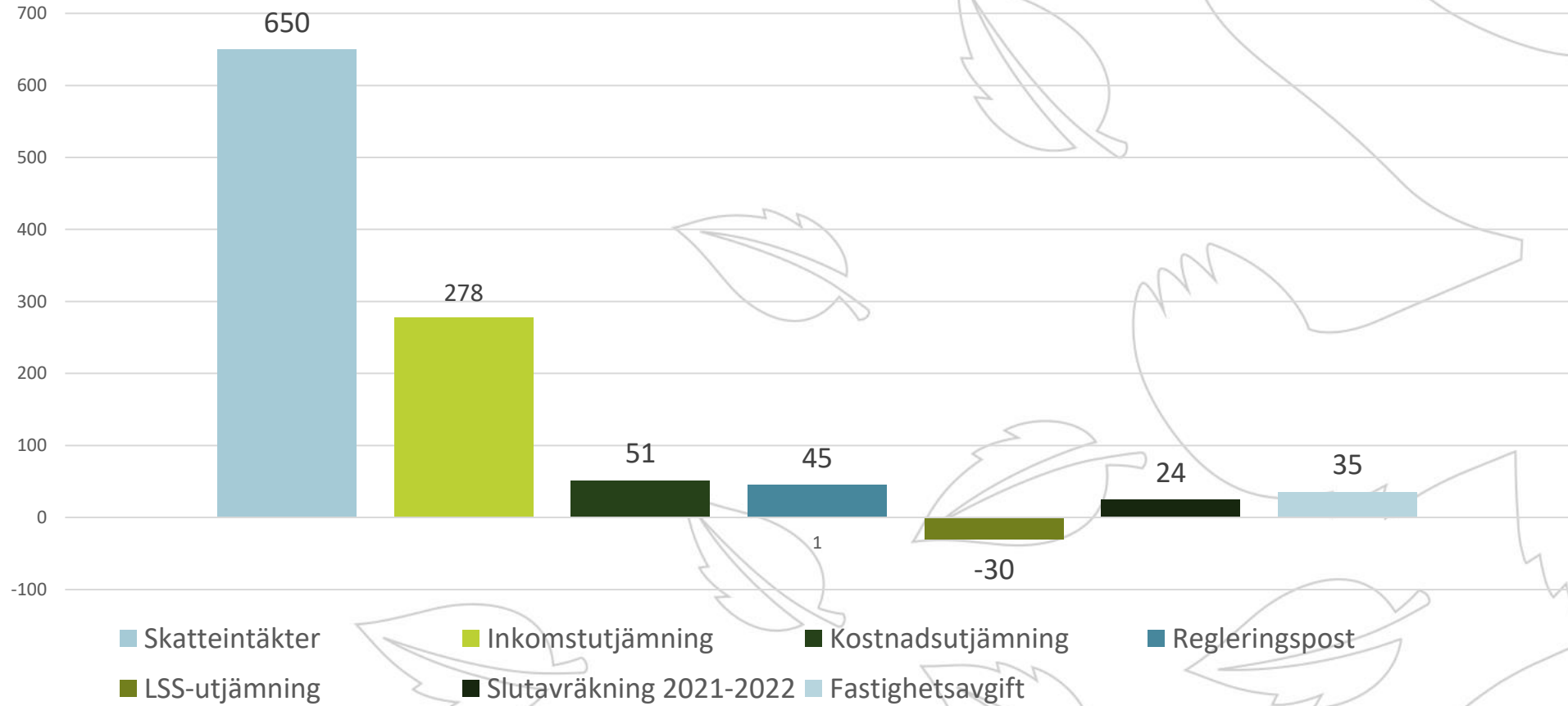

Kostnad per verksamhet

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning 2022 1 053 mkr

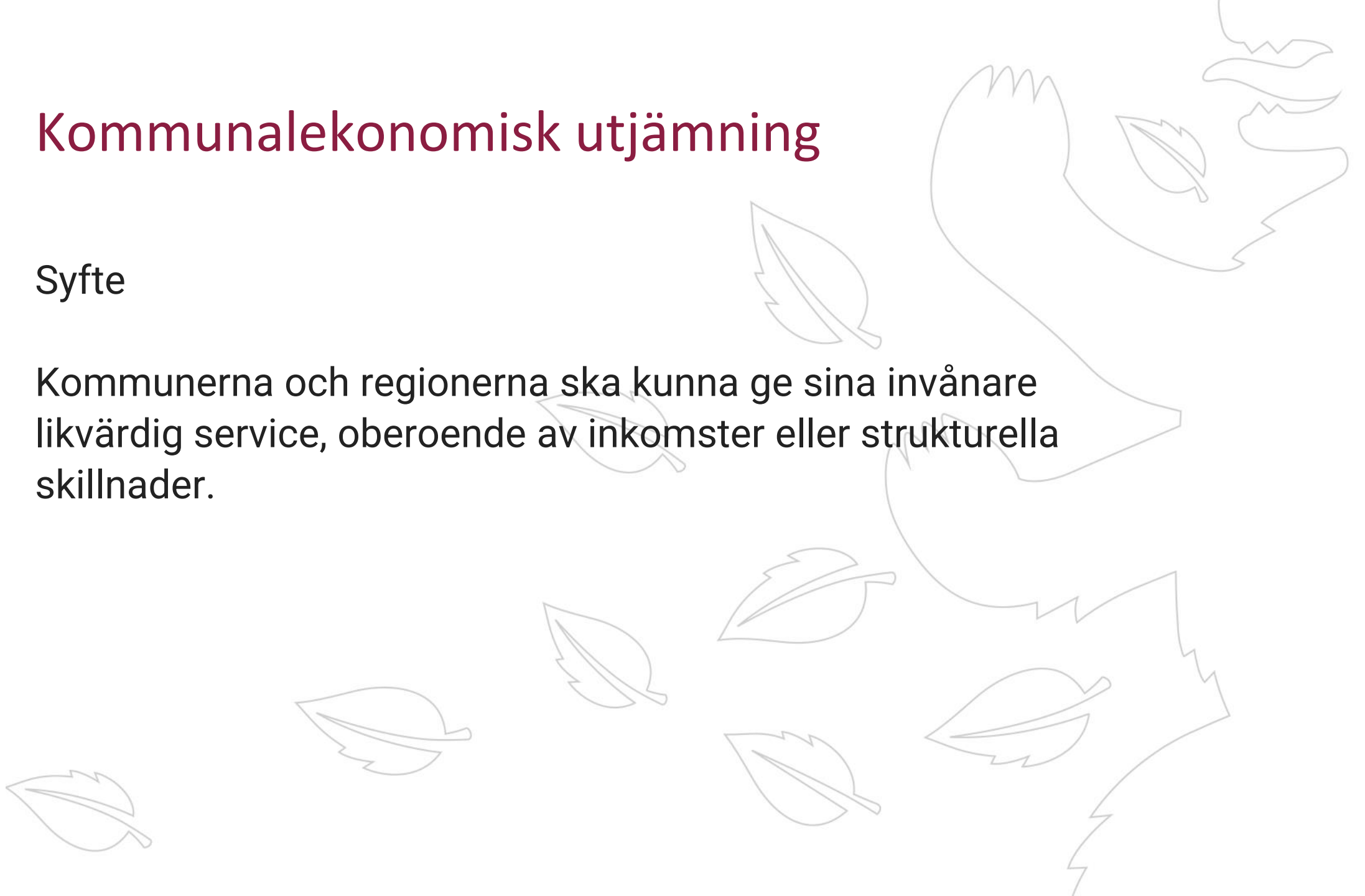

Kommunalekonomisk utjämning

Syfte

Kommunerna och regionerna ska kunna ge sina invånare likvärdig service, oberoende av inkomster eller strukturella skillnader.

Intäktsutjämning

Utjämnar för skillnader i skatteintäkter mellan kommuner och mellan regioner.

Inkomstutjämnningen finansieras i huvudsak av staten.

Kommuner och regioner garanteras genom ett inkomstutjämningsbidrag 115 procent av en uppräknad medelskattekraft.

Kommuner och regioner som har en skattekraft över den garantinivån betalar en inkomstutjämningsavgift till staten.

Kostnadsutjämning

Utjämnar för strukturella behovs- och kostnadsskillnader, exempelvis

- skillnader i ålderssammansättning
- omsorgsbehov
- kommunernas geografiska skillnader varierar kostnaderna att bedriva verksamhet

Systemet ska däremot inte utjämna för kostnader som beror på skillnader i vald servicenivå, avgiftssättning och effektivitet.

Lagstiftning, balanskrav och resultatutjämningsreserv

Lagstiftning mm

- Kommunallagen
- Lagen om kommunal bokföring och redovisning
- Rådet för kommunal redovisning (RKR) – främja och utveckla god redovisningssed

Kommunallagen 11 kap. Ekonomisk förvaltning

1 §

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.

Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen eller regionen.

Om kommunen eller regionen har en sådan **resultatutjämningsreserv** som avses i 14 §, ska riktlinjerna även omfatta hanteringen av den.

Kommunallagen 11 kap. Ekonomisk förvaltning

5 § Kommuner och regioner ska varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår).

Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna.

Undantag från andra stycket får göras

1. i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk enligt 14 §, eller
2. om det finns synnerliga skäl.

Lag (2019:835).

Kommunallagen 11 kap. Ekonomisk förvaltning

6 §

- I budgeten ska skattesatsen och anslagen anges.
- Budgeterat resultat för budgetåret.
- Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år.

Kommunallagen 11 kap. Ekonomisk förvaltning

Budgetprocessen 8-11 §

- Budgeten fastställs av fullmäktige före november månads utgång.
- Om budgeten på grund av särskilda skäl inte kan fastställas före november månads utgång, ska fullmäktige ändå fastställa skattesatsen.
- Budgeten ska därefter fastställas före december månads utgång. Fullmäktige får då fastställa en annan skatte- eller avgiftssats än den som har bestämts tidigare.

Kommunallagen 11 kap. Ekonomisk förvaltning

Reglering av balanskravsresultat § 12-13

- Om balanskravsresultatet är negativt, ska det regleras under de närmast följande tre åren.
- Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske.
- Beslut om reglering ska fattas senast i budgeten det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom.
- Fullmäktige får besluta att en reglering av ett negativt balanskravsresultat inte ska göras om det finns synnerliga skäl.

Kommunallagen 11 kap. Ekonomisk förvaltning

Resultatutjämningsreserver 14 §

- Kommuner och regioner får till en resultatutjämningsreserv reservera medel som får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel.
- Reservering får göras med högst ett belopp som överstiger
 1. en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, eller
 2. två procent enligt ovan om kommunen har ett negativt eget kapital.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv

Avsättning till resultatutjämningsreserv

- Den del av årets resultat som efter balanskravsutredning, överstiger 1 % av skatteintäkter och statsbidrag får avsättas till resultatutjämningsreserven.
- Eventuell avsättning beslutas i samband med bokslut.
- Avsättning får bara ske förutsatt att det möjliga utrymmet för avsättning inte används eller kommer att användas för beräkningar av framtida budgetutrymme.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv

Medel från RUR kan användas om följande kriterier är uppfyllda:

- Förändringen av årets underliggande skatteunderlag i riket understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren (enligt Sveriges kommuner och regioners beräkningar) och skatteintäkterna minskat som en följd av detta.
- Balanskravsresultatet är negativt.
- Konjunkturedgången är kortvarig (max två år). Vid längre perioder ska kommunen vidta åtgärder för att uppnå de ekonomiska målen.
- Disposition inte sker för att sänka utdebiteringen.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Tabell 4. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

	2021	2022	2023	2024	2025
Snitt 10 år	4,1	4,2	4,4	4,3	4,4
Årlig ökning	5,6	5,7	3,1	4,5	4,1
Differens	1,5	1,5	-1,2	0,2	-0,3

Under 2023 och 2025 är rikets underliggande skatteunderlags utvecklingen lägre än ett tioårigt genomsnitt. Då är det möjligt att använda RUR.

Kommunallagen 11 kap. Ekonomisk förvaltning

Utgiftsbeslut under budgetåret

15 §

Om fullmäktige beslutar om en utgift under löpande budgetår, ska beslutet också innefatta en anvisning om hur utgiften ska finansieras

Planerings- och budgetprocess

Årshjul för planerings-/budgetprocessen

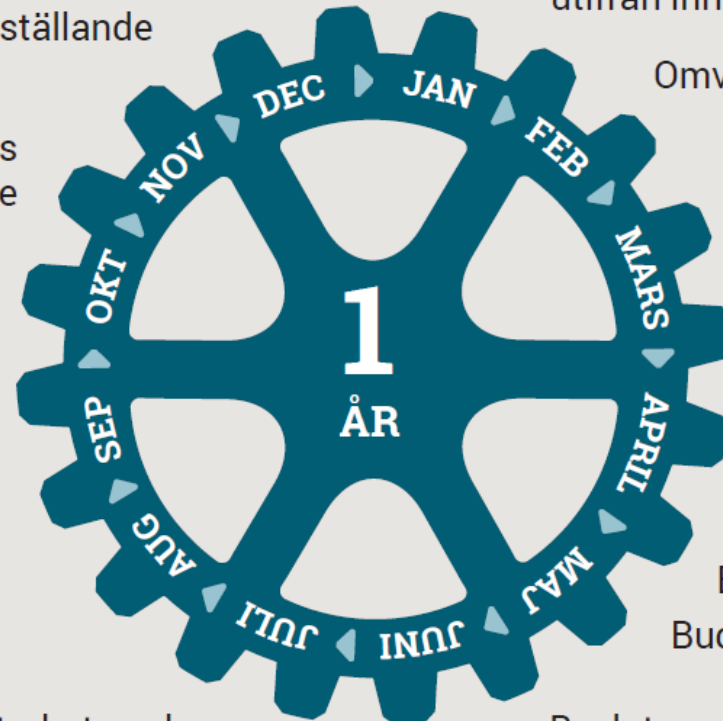
Verksamhetsplaner presenteras i nämnderna:

- Nämnd antar internbudget och nämndsmål
- Förvaltning redovisar plan för verkställande

Kommungemensam omvärldsanalys utifrån inriktningsmålen

Omvärldsanalys per förvaltning

Budget med planår antas i kommunfullmäktige

Beslut om omvärldsanalys i nämnderna

Bokslutsdag

Nämnderna lämnar in beslutad omvärldsanalys till kommunstyrelsen inför budgetberedning

Budgetberedning i ledningsgruppen

Budgetberedning i kommunstyrelsen

Politiskt budgetarbete och förvaltningarnas internbudgetarbete

Beslut om planeringsförutsättningar och preliminära ramar i kommunstyrelsen

Omvärldsanalys och ekonomiska behov

Kommunövergripande omvärldsanalys utifrån inriktningsmålen

- Skapa förståelse av kommunens resultat och utveckling
- Identifiera långsiktiga trender
- Identifiera omvärldsförändringar

Förvaltningarnas omvärldsanalyser

- Vilken effekt får omvärlden på den egna verksamheten
- Vilka lagändringar kan vara aktuella

Ekonomiska behov

- Vilka ekonomiska behov ser vi knutna till framtagna omvärldsanalyser

Bokslutsdag i mars

Binder samman uppföljnings- och planeringsprocess (budgetprocess)

- Hur värderar vi vår måluppfyllelse för året?
- Hur väl har vi löst samhällsuppdraget och skapat god service till invånarna?
- Vad blev resultatet för verksamhet, personal och ekonomi?
- Har verksamheten använt sina resurser rätt för att nå målen?
- Uppnåddes önskade effekter?
- Vilka lärdomar kan dras?

- Kommunövergripande och verksamhetsbaserade omvärldsanalyser presenteras på politiken inför budgetberednings början.

Budgetberedning

Inleds med att ledningsgruppen tar fram ett förslag på budget

Till grund för förslaget ligger

- Omvärldsanalyser
- Prognos från SKR (skatteintäkter)
- Prognos från KPA (pensionskostnader)

Prognoserna i april från SKR och KPA ligger till grund för förslaget

Budgetdag

På budgetdagen i maj presenteras

- Ledningsgruppens förslag till fördelning av budgetramar
- Nämndernas omvärldsanalyser och ekonomiska behov

Efter budgetdagen arbetas politiska förslag till planeringsförutsättningar fram.

Planeringsförutsättningar

Framtagna planeringsförutsättningar fattas beslut om i juni månad

Anger de ekonomiska förutsättningarna för kommande år inkl. två planår

Beslut fattas i kommunstyrelsen

När beslut är fattat kan politiken påbörja sitt budgetarbete och förvaltningarna sitt interna budgetarbete

Politiskt budgetarbete och förvaltningarnas internbudgetarbete

Planering av mål och internbudget sker under hösten

I verksamhetsplanen tar förvaltningarna fram förslag både på mål och fördelning av budgetmedel mellan nämndens olika verksamheter

Merparten av kommunens budget fördelas ut i nämnderna och består främst av politiska satsningar samt uppräknningar för löner, hyreseffekter och volymer

En mindre del av budgeten ligger kvar centralt för senare fördelning av medel. Detta gäller främst kostnader för lönerrevision och kostnader som vid tiden för budgetbeslutet inte är kända var de kommer att kostnadsföras.

Budgetbeslut med planår

Budgetbeslut fattas i kommunfullmäktige i november

I budgeten ingår inriktningmålen samt nämndernas och styrelsernas ramar

Budget fastställer vad som är god ekonomisk hushållning

Inriktningsmål

God livskvalité
Möjlighet att växa
Hållbar framtid

Finansiella mål

98 % Skatter och bidrag
Soliditet ska vara stark
60 % Självfinansieringsgrad

Verksamhetsplaner beslutas i nämnd

I december fattas beslut om verksamhetsplan

- Nämnden fattar beslut om nämndsmål och internbudget
- Förvaltningarna redovisar plan för verkställande

Budgetdisciplin – åtgärder vid negativ budgetavvikelse

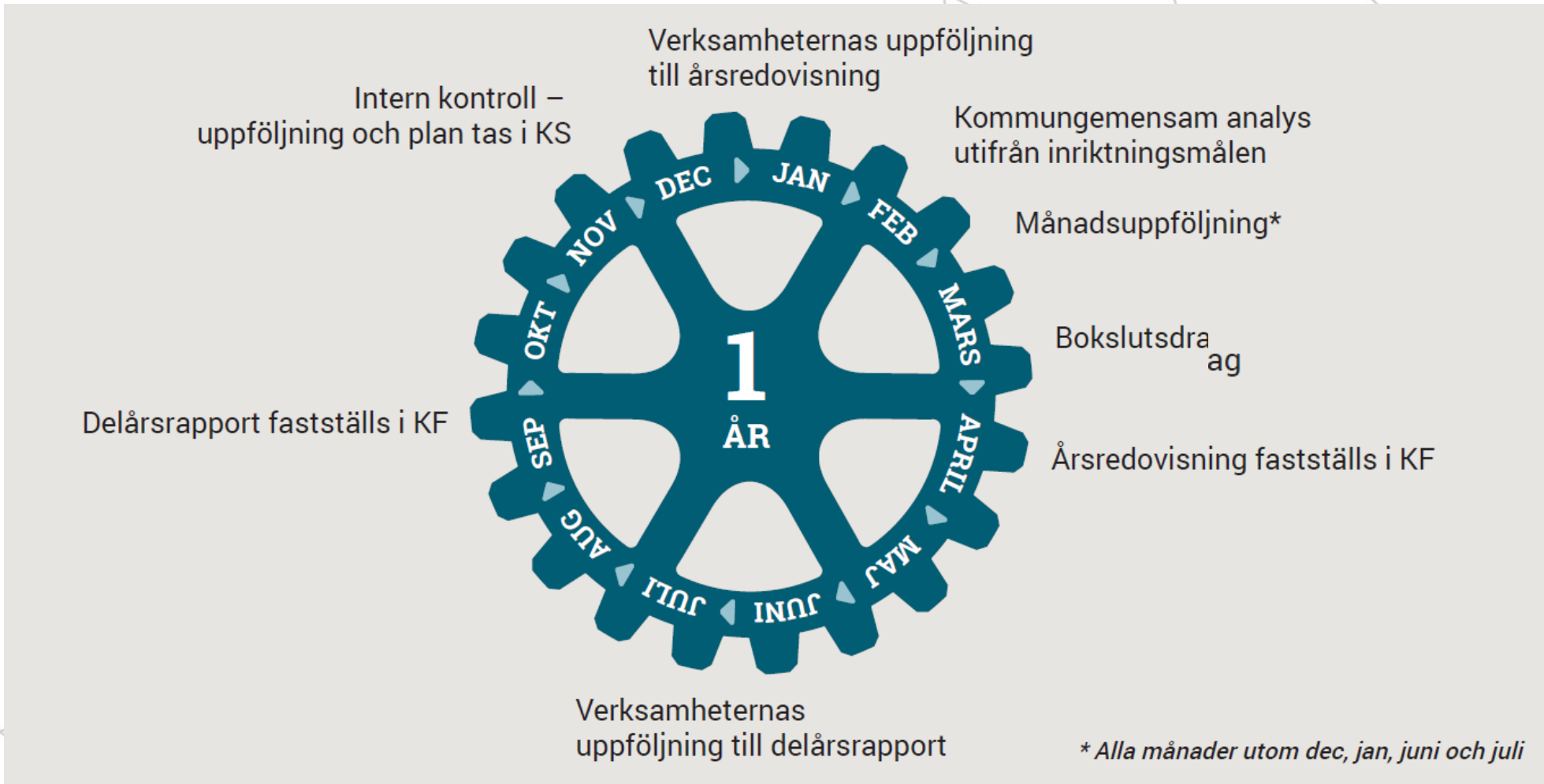
Budget som restriktion för önskemål

Politiska beslut med ekonomiska följder ska inkluderas finansiering

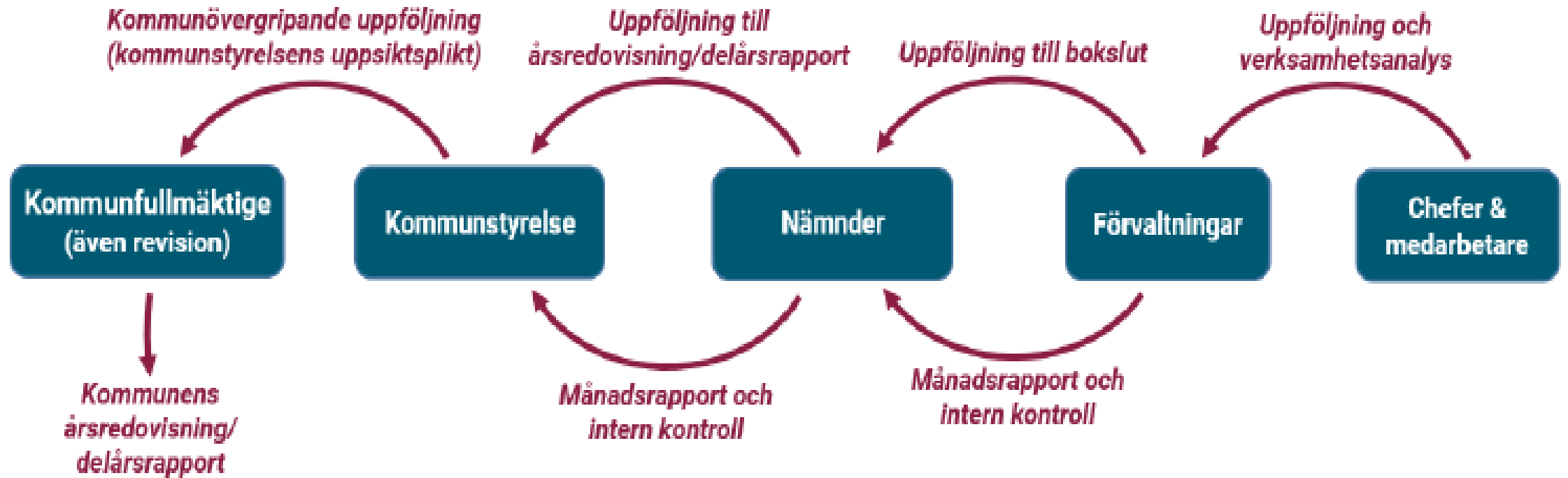

Uppföljningsprocess

Årshjul för uppföljningsprocessen

Kommunens uppföljningsprocess

Månadsuppföljning – från nämnd till KS

- Fem uppföljningar/år
- Prognoser för drift och investeringar
- Vid negativ avvikelse mot budget ska åtgärdsplan tas fram
- Varje nämnd och organisatoriska nivå "äger" sin ekonomi
- Ett bra sätt för politiken att kunna följa kommunens ekonomiska läge succesivt och ta välgrundade beslut utifrån detta

Delårsrapport – från nämnd till KF

- Lagen om kommunal redovisning (2019:986) – krav på att upprätta delårsrapport en gång om året
- Presenteras uppföljning av mål och ekonomi för varje nämnd samt för kommunen och koncernen som helhet
- Ska som minst innehålla:
 - A. Förkortad förvaltningsberättelse
 - B. Balansräkning
 - C. Resultaträkning
 - D. Vissa andra upplysningar
- Inte lika omfattande som årsredovisningen, innehåller prognoser och ger därmed en bild av hur resterande del av året förväntas bli.

Årsredovisning – nämnd till KF

- LKBR (2018:597) – kommuner och regioner skyldiga att upprätta en årsredovisning för varje räkenskapsår
- Presenteras uppföljning av mål, ekonomi och god ekonomisk hushållning
- Redogörelser från nämndsnivå till kommunkoncernnivå
- Mer omfattande än delårsrapporten
- Ska innehålla följande:
 - A. Förvaltningsberättelse
 - B. Resultaträkning
 - C. Balansräkning
 - D. Kassaflödesanalys
 - E. Noter, mm
- Både delårsrapport och årsredovisning upprättas på kommunkoncernnivå

Uppföljning under 2023

Uppföljning per den siste i:

Feb Månadsuppföljning

April Tertialuppföljning

Maj Månadsuppföljning

Aug Delårsrapport

Sep Månadsuppföljning

Okt Månadsuppföljning

Dec Årsredovisning

Innehåll

Prognos drift och investeringar

Prognos drift och investeringar,
befolkningsutveckling, personal
och viktiga förändringar i

verksamheten under perioden.

Prognos drift och investeringar

Som tidigare

Prognos drift och investeringar

Prognos drift och investeringar

Som tidigare

Förändringen innebär en revidering av styr- och ledningsmodellen.

Avgiftsfinansierad verksamhet

Avgiftsfinansierad verksamhet

- Renhållning och avfallshantering – NSR
- Vatten och avlopp – NSVA
 - driftsbolag
 - särredovisas

Revisorernas uppdrag

Kommunallagen 12 kap. Revision

Revisorerna

- granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhet
- prövar om
 - verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
 - om räkenskaperna är rättvisande
 - om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.
- ska bedöma om resultaten i delårsrapporten är förenliga med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska lämnas till fullmäktige inför behandlingen av delårsrapporten och årsredovisningen.

Kommunallagen 12 kap. Revision

- Varje revisor fullgör sitt uppdrag självständigt.
- Revisorerna ska i sin granskning biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar i den omfattning som behövs för att fullgöra granskningen enligt god revisions sed.
- De sakkunniga ska ha den insikt och erfarenhet av kommunal verksamhet som fordras för att kunna fullgöra uppdraget.

Kommunallagen 12 kap. Revision

- Revisorerna ska varje år till fullmäktige lämna en revisionberättelse med redogörelse för resultatet av den revision som avser verksamheten under det föregående budgetåret. De sakkunnigas rapporter ska bifogas revisionsberättelsen.
- Anmärkningar får riktas mot
 1. nämnder och fullmäktigeberedningar, och
 2. de enskilda förtroendevalda i sådana organ.Anledningen till anmärkningen ska anges i revisionsberättelsen.
- Revisionsberättelsen ska också innehålla ett särskilt uttalande om huruvida ansvarsfrihet tillstyrks eller inte.

Köp av varor och tjänster

Köp av varor och tjänster

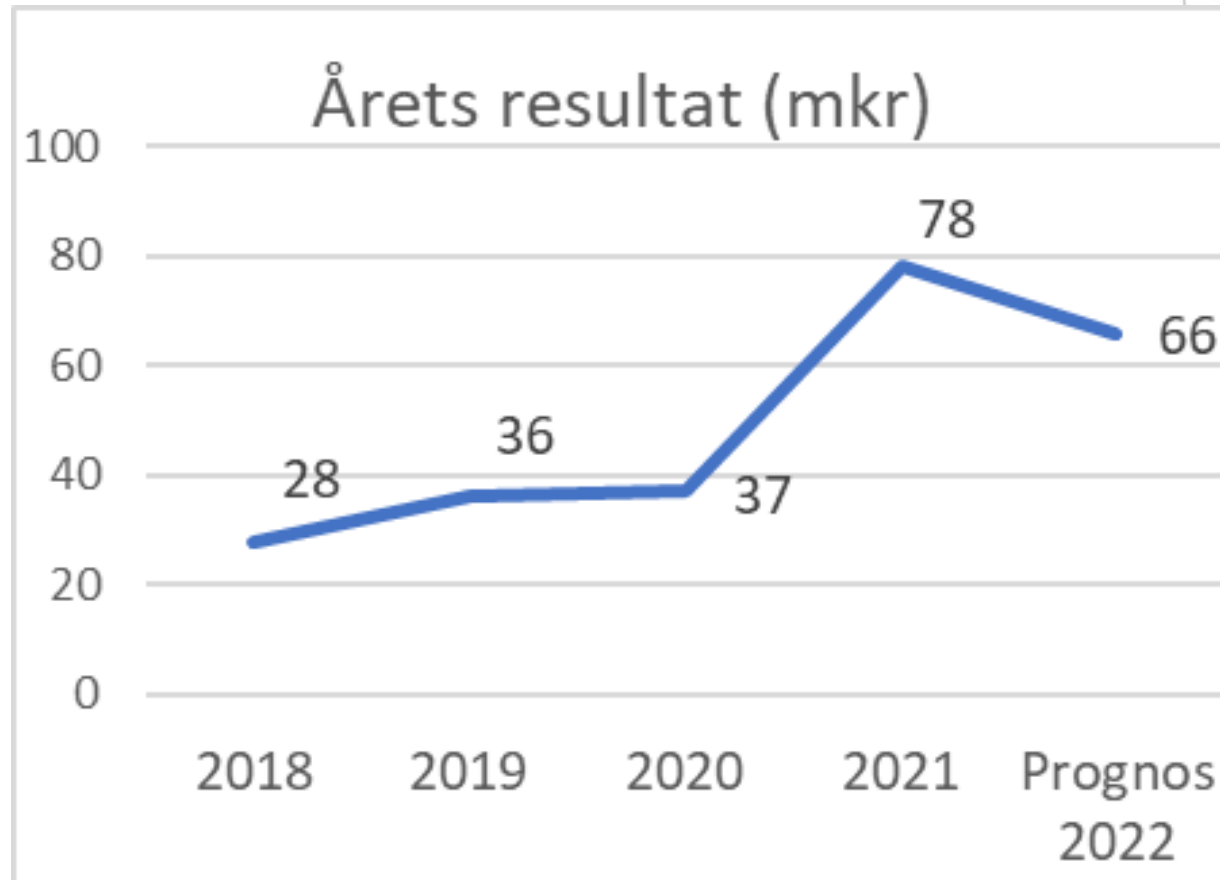
- Lagen om offentlig upphandling (LOU) m fl lagar
- En omfattande lagstiftning
- Ska värna om skattemedlen och säkra sund konkurrens
- Upphandlings- och inköbspolicy

Budget 2023

Ekonomiskt resultat 2018-2022

Finansiella mål

- Högst 98 % av skatter och bidrag ska användas till verksamhetskostnader. Verksamheternas nettokostnader mäts utifrån ett femårsperspektiv för att kunna hantera konjunkturväxlingar.
- Soliditet ska vara stark. Soliditeten i %, inklusive pensionsåtagande före 1998.
- Självfinansieringsgraden av investeringar (förutom VA och exploatering) för kommunkoncernen ska under en tioårsperiod uppgå till 60 %.

Nyckeltal för den svenska ekonomin (SKR)

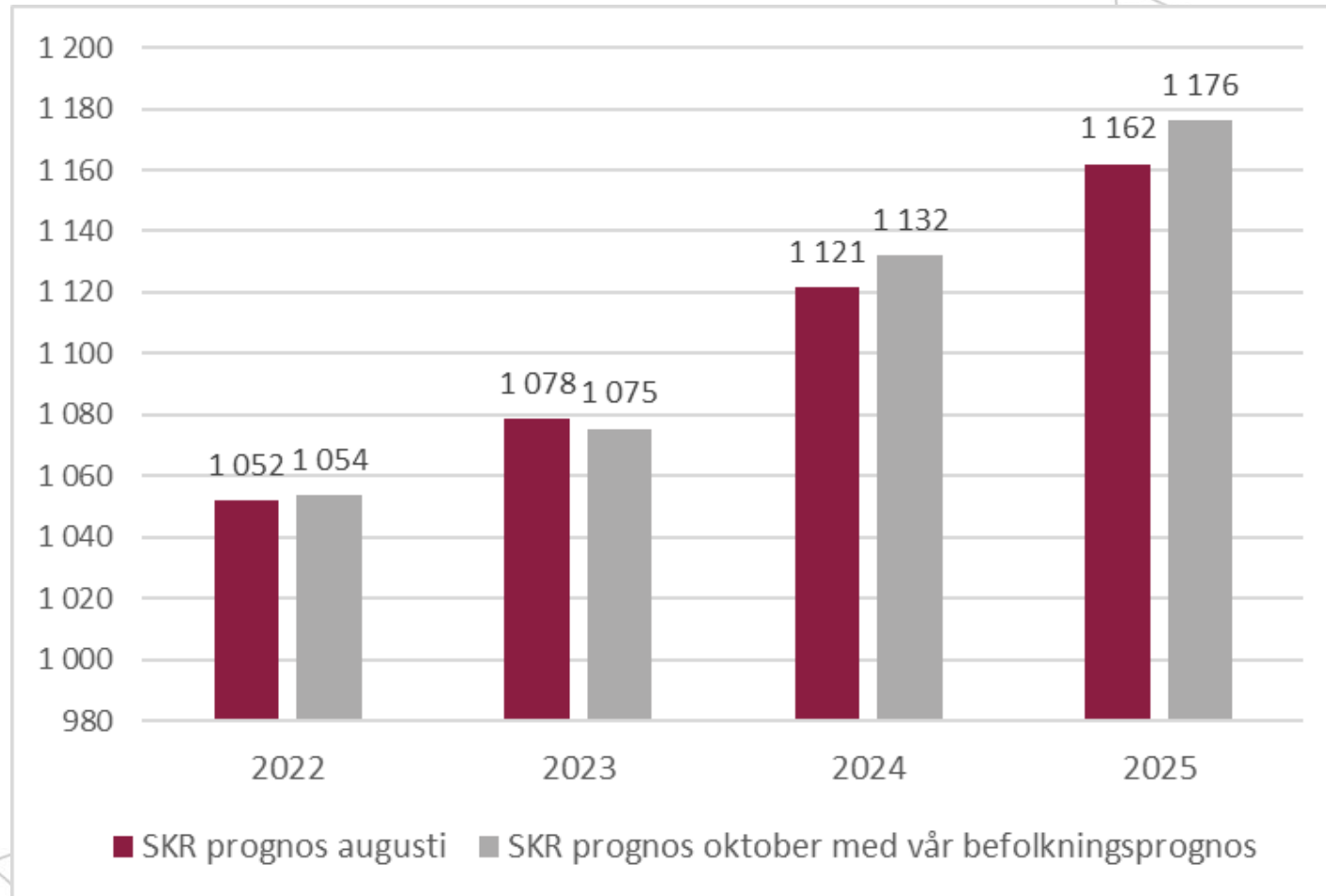
Procentuell förändring om inte annat anges

	2021	2022	2023	2024	2025
BNP*	4,9	2,6	-0,7	1,8	2,8
Sysselsättning, timmar*	2,2	1,8	0,3	1,4	1,3
Relativ arbetslöshet, procent	8,8	7,5	8,4	8,4	8,2
Timlön, Nationalräkenskaperna	2,7	3,6	3,2	3,3	3,4
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,6	2,9	3,2	3,3	3,4
Inflation, KPIF	2,4	7,5	5,0	1,5	1,7
Inflation, KPI	2,2	8,3	7,1	1,1	1,4
Befolkning, 15–74 år	0,0	0,4	0,5	0,5	0,5

*Kalenderkorrigerat.

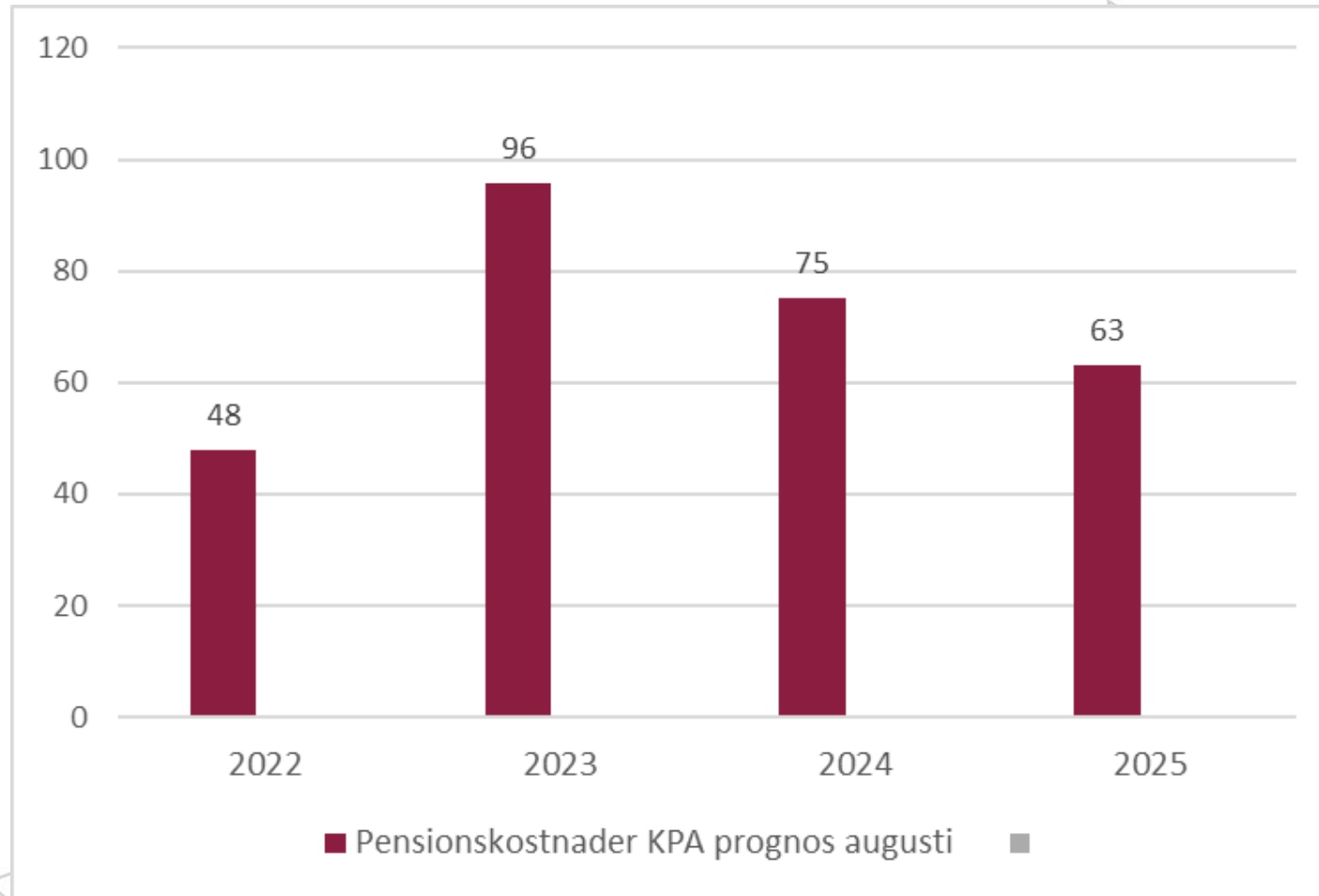

Skatteintäkter, generella bidrag och utjämnning 2022-2025 (mkr)

Budget 2022: 1 024 mkr

Pensionskostnader prognos KPA augusti (mkr)

Budget 2022: 52 mkr

Resultatbudget kommunen

KOMMUNEN (mkr)	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Verksamhetens intäkter	287,7	287,6	296,2	305,1
Verksamhetens kostnader	-1 225,5	-1 326,8	-1 351,6	-1 398,1
Avskrivningar	-47,1	-45,0	-50,0	-55,0
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-984,9	-1 084,2	-1 105,4	-1 148,0
Skatteintäkter	644,1	690,6	722,3	752,1
Generella statsbidrag och utjämning	359,5	391,4	409,8	424,0
VERKSAMHETENS RESULTAT	18,7	-2,2	26,7	28,1
Finansiella intäkter	2,6	3,2	3,4	3,5
Finansiella kostnader	-0,6	-1,0	-1,8	-2,2
RESULTAT FÖRE EXTRAORDINÄRA POSTER	20,7	0,0	28,3	29,4
Extraordinära poster	0,0	0,0	0,0	0,0
ÅRETS RESULTAT	20,7	0,0	28,3	29,4

Driftbudget kommunen

Driftbudget (mkr)	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
<i>Nämnder/styrelser</i>				
Kommunfullmäktige	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Valnämnden	-0,2	0,0	0,0	0,0
Kommunrevisionen	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Överförmyndarnämnden	-2,3	-2,8	-2,8	-2,8
Kommunstyrelsen	-92,5	-96,5	-96,5	-96,5
Räddningsnämnden	-12,2	-13,1	-13,1	-13,1
Bygg- och miljönämnden	-5,6	-5,9	-5,9	-5,9
Bildningsnämnden	-491,0	-537,4	-537,4	-537,4
Kultur- och fritidsnämnden	-39,9	-52,8	-52,8	-52,8
Socialnämnden	-281,0	-304,6	-304,6	-304,6
Verksamhetskostnader som inledningsvis budgeteras på finansförvaltningen. Utfördelas utifrån faktisk kostnad.	-57,8	-68,7	-89,9	-132,5
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-984,9	-1 084,2	-1 105,4	-1 148,0

Budgeterats centralt inledningsvis

- Lönerrevision 2023
- Ökade pensionskostnader
- Vissa lokalkostnader

Investeringsbudget

	Budget 2023	Planår 2024	Planår 2025
Skattefinansierad verksamhet			
Kommunstyrelsen - övrigt	9 610	6 910	6 910
Kommunstyrelsen - gata/park	13 500	11 900	11 500
Expolatering	25 500	27 000	38 000
Räddningsnämnd	8 950	9 100	20 450
Bygg- och miljönämnd	1 050	800	800
Bildningsnämnd	15 850	5 280	15 920
Kultur- och fritidsnämnd	10 925	3 175	350
Socialnämnd	3 550	5 750	3 100
Totalt skattefinansierad verksamhet	88 935	69 915	97 030
Vatten och avlopp - avgiftsfinansierad verksamhet	64 635	68 700	49 300

Tack för oss!

Redovisningscontroller: Jonas Wallin

Ekonomichef: Petra Malmgren